

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 25 marca 2016 r.

Pozycja 264

POSTANOWIENIE

z dnia 21 marca 2016 r.

Sygn. akt Ts 157/15

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Małgorzata Pyziak-Szafnicka – przewodnicząca
Piotr Tuleja – sprawozdawca
Andrzej Wróbel,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z 2 listopada 2015 r. o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej D.P.,

p o s t a n a w i a:

nie uwzględnić zażalenia.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej z 28 kwietnia 2015 r. D.P. (dalej: skarżąca) zakwestionowała zgodność § 13 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 grudnia 2005 r. w sprawie organizacji aplikacji notarialnej (Dz. U. Nr 258, poz. 2169, ze zm.; dalej: rozporządzenie z 2005 r.), w brzmieniu obowiązującym od 28 grudnia 2005 r. do 29 grudnia 2012 r., w zw. z art. 75 ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie (Dz. U. z 2008 r. Nr 189, poz. 1158, ze zm.; dalej: prawo o notariacie), w brzmieniu obowiązującym od 10 września 2005 r. do 23 sierpnia 2013 r., z art. 65 ust. 1 w zw. z art. 31 ust. 3, art. 92 ust. 1 Konstytucji. Ponadto skarżąca zarzuciła niezgodność art. 35 pkt 3, art. 40 § 1 pkt 9 i art. 73 prawa o notariacie, w brzmieniu obowiązującym od 28 grudnia 2005 r. do 29 grudnia 2012 r., § 2 pkt 3 rozporządzenia z 2005 r. w zw. z art. 72 § 1 i 2 prawa o notariacie w brzmieniu obowiązującym od 25 marca 2009 r. do 23 sierpnia 2013 r., a także art. 217 § 2 i art. 219 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2013 r. poz. 267, ze zm.) z art. 65 ust. 1 w zw. z art. 31 ust. 3, art. 17 ust. 1, art. 87 ust. 1 i art. 2 Konstytucji. Zdaniem skarżącej również § 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 19 grudnia 2012 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie organizacji aplikacji notarialnej (Dz. U. poz. 1449; dalej: rozporządzenie z 2012 r.) narusza art. 65 ust. 1 w zw. z art. 31 ust. 3, art. 32 ust. 1 Konstytucji.

Postanowieniem z 2 listopada 2015 r. Trybunał Konstytucyjny odmówił nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

Trybunał ustalił, że rozstrzygnięcie wskazane przez skarżącą jako ostateczne orzeczenie – wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z października 2014 r. – nie zostało wydane na podstawie zakwestionowanych przepisów art. 35 pkt 3, art. 40 § 1 pkt 9 ani też art. 73

prawa o notariacie, określających – odpowiednio – kompetencje rady izby notarialnej i Krajowej Rady Notarialnej w zakresie szkolenia aplikantów notarialnych. Naczelny Sąd Administracyjny nie oparł się również na art. 75 prawa o notariacie, zawierającym upoważnienie dla Ministra Sprawiedliwości do wydania rozporządzenia, ani na § 3 rozporządzenia z 2012 r., określającym datę jego wejścia w życie, do skarżącej miały bowiem zastosowanie przepisy poprzedniego aktu wykonawczego – rozporządzenia z 2005 r. Wobec niespełnienia przesłanki formalnej wynikającej z art. 47 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. Nr 102, poz. 643, ze zm.; dalej: ustawa o TK z 1997 r.), polegającej na konieczności uzyskania ostatecznego orzeczenia wydanego na podstawie zaskarżonego przepisu, Trybunał odmówił nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej w zakresie dotyczącym art. 35 pkt 3, art. 40 § 1 pkt 9, art. 73 i art. 75 prawa o notariacie, a także § 3 rozporządzenia z 2012 r.

Niezależnie od powyższego Trybunał stwierdził, że powołane przez skarżącą art. 17 ust. 1 Konstytucji (dotyczący pieczy wykonywanej przez samorządy zawodowe nad należytyim wykonywaniem tych zawodów) i art. 87 ust. 1 Konstytucji (zawierający katalog źródeł prawa powszechnie obowiązującego) nie mogą stanowić wzorców kontroli w postępowaniu inicjowanym skargą konstytucyjną. Przepisy te nie statuują bowiem żadnych praw ani wolności jednostki.

Trybunał ocenił, że nie ma związku z treścią zaskarżonych regulacji zarzut skarżącej, która kwestionuje możliwość organizowania kolokwii i sprawdzianów o „skutku eliminującym”, polegającym na tym, iż jeśli aplikant nie zaliczy kolokwium ani kolokwium poprawkowego, to nie uzyska zaświadczenia o odbyciu aplikacji notarialnej, a w konsekwencji nie będzie mógł przystąpić do egzaminu zawodowego. Ponadto Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że skarga dotyczy w istocie stosowania prawa w konkretnej sprawie: w sprawie odmowy wydania zaświadczenia o odbyciu aplikacji notarialnej przez skarżącą, która nie zaliczyła kolokwium ani kolokwium poprawkowego na II roku aplikacji. Nie podlega zatem kognicji Trybunału.

W zażaleniu z 12 listopada 2015 r. skarżąca zakwestionowała postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z 2 listopada 2015 r. Zarzuciła, że rozstrzygnięcie to jest błędne, ponieważ § 13 rozporządzenia z 2005 r. wskazuje m.in. na możliwość przeprowadzania kolokwii i sprawdzianów, a więc ma „niewątpliwie literalny związek z zarzutem”. W jej ocenie wykazała zatem związek między zarzutem skargi a treścią tego przepisu.

Zdaniem skarżącej Trybunał może badać zgodność z ustawą zasadniczą zakwestionowanych regulacji, ponieważ „istnieje (...) powszechna, jednolita wykładnia zaskarżonych przepisów, której nie da się pogodzić z ochroną konstytucyjnych praw i wolności”. W tym kontekście skarżąca uznała, że Trybunał winien rozpoznać merytorycznie jej skargę konstytucyjną.

Ponadto skarżąca zarzuciła, że art. 17 ust. 1 Konstytucji (dotyczący pieczy wykonywanej przez samorządy zawodowe nad należytyim wykonywaniem tych zawodów) i art. 87 ust. 1 Konstytucji (zawierający katalog źródeł prawa powszechnie obowiązującego) zostały wskazane jako przepisy związkowe z wzorcem kontroli wynikającym z art. 65 ust. 1 Konstytucji, ustanawiającym wolność wyboru i wykonywania zawodu, zatem niezasadnie Trybunał uznał je za błędnie powołane w skardze konstytucyjnej.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

Na podstawie art. 138 w zw. z art. 139 ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 1064, ze zm.; dalej: ustawa o TK z 2015 r.) z dniem 30 sierpnia 2015 r. utraciła moc ustawa o TK z 1997 r. Jednak zgodnie z art. 134 pkt 1 ustawy o TK z 2015 r. w sprawach wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie tej ustawy

w postępowaniu przed Trybunałem w zakresie dotyczącym wstępnego rozpoznania stosuje się przepisy dotychczasowe, tzn. przepisy ustawy o TK z 1997 r. Rozpatrywane zażalenie dotyczy postanowienia o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej, która została wniesiona przed 30 sierpnia 2015 r., dlatego do jej wstępnej kontroli, a zatem i do rozpoznania złożonego zażalenia, zastosowanie mają nadal przepisy ustawy o TK z 1997 r.

Trybunał stwierdza, że zaskarżone postanowienie jest prawidłowe, a argumenty podniesione w zażaleniu nie podważają ustaleń przedstawionych w tym orzeczeniu i dlatego nie zasługują na uwzględnienie. Przedmiotem kontroli dokonywanej przez Trybunał Konstytucyjny w wyniku wniesienia zażalenia na postanowienie o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu jest jedynie prawidłowość dokonanego w nim rozstrzygnięcia.

W zażaleniu skarżąca podkreśla, że § 13 rozporządzenia z 2005 r., który wskazuje m.in. na możliwość przeprowadzania kolokwii i sprawdzianów, ma „niewątpliwie literalny związek z zarzutem”. Trybunał Konstytucyjny stwierdza, że tak postawiony zarzut jest błędny i nie znajduje uzasadnienia w treści skargi konstytucyjnej ani w zaskarżonej regulacji. Zgodnie z zakwestionowanym § 13 rozporządzenia z 2005 r., w brzmieniu obowiązującym od 28 grudnia 2005 r. do 29 grudnia 2012 r., rada izby notarialnej może dla sprawdzenia stopnia opanowania przez aplikantów notarialnych dziedzin prawa, z których prowadzone jest szkolenie, przeprowadzać kolokwia i sprawdziany.

W zakwestionowanym orzeczeniu Trybunał trafnie ocenił, że – jak wynika z uzasadnienia skargi konstytucyjnej (s. 10) – zdaniem skarżącej dopuszczalne są jedynie kolokwia i sprawdziany o charakterze weryfikującym, czyli „bez wyciągania w stosunku do uczestników szkolenia sankcji wykluczających”. Wobec tego Trybunał słusznie uznał, że z zakwestionowanych przepisów nie wynika, jakie kolokwia i sprawdziany oraz o jakim skutku mogą być przeprowadzane przez rady izb notarialnych lub Krajową Izbę Notarialną ani czy wynik kolokwium warunkuje wydanie zaświadczenia o odbyciu aplikacji. Stąd prawidłowy wniosek zawarty w uzasadnieniu postanowienia z 2 listopada 2015 r., stwierdzający oczywistą bezzasadność zasadniczego zarzutu skargi konstytucyjnej.

Na powyższy wniosek nie mają wpływu powołane dopiero na etapie zażalenia wyroki sądów administracyjnych w sprawach podobnych do tej, w związku z którą skarżąca wniosła skargę konstytucyjną.

Odnosząc się do zarzutu dotyczącego wzorców kontroli wynikających z art. 17 ust. 1 i art. 87 ust. 1 Konstytucji, Trybunał podziela pogląd zawarty w uzasadnieniu zakwestionowanego postanowienia z 2 listopada 2015 r., zgodnie z którym nie są one źródłem praw podmiotowych.

Z powyższych względów Trybunał Konstytucyjny – na podstawie art. 49 w zw. z art. 36 ust. 7 ustawy o TK z 1997 r. – nie uwzględnił zażalenia wniesionego na postanowienie o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu.